

H6K 8 CHET

6 HEPREA, JEESUS-KIELI, <https://gen.fi/h6.html>
H6K KRISTUS KIRJAIMISSA, <https://gen.fi/h6k.html>
H6K 8 Chet
<https://gen.fi/h6k-8-chet.html>

SISÄLLYSLUETTELO

0. Tallenteet ja dokumentit
1. Chet-kirjaimen historiallinen muoto
 - 1.1 Piha
 - 1.2 Aita
2. Chet-kirjaimen seemiläinen nimi
3. Luku 8
 - 3.1 Merkkien samankaltaisuus
 - 3.2 Ylösousemuksen ja kasteen symboli
 - 3.3 Kreikankielisen Jeesus-nimen lukuarvo
 - 3.4 Kahdeksannen päivän ympärileikkaus
 - 3.5 Iisain kahdeksas poika
 - 3.6 Luku kahdeksan psalmeissa
 - 3.7 Kahdeksanpäiväinen lehtimajanjuhla
 - 3.9 Suurempi täydellisyys
 - 3.10 Muita huomioita
4. Chet Tanachissa

0. TALLENTEET JA DOKUMENTIT

Kristus kirjaimissa 23, Chet 1, 28.4.2019 (0.32)
AC-tallenne: <https://gen.adobeconnect.com/p74v6jfaygk6/>
Youtube-video: <https://youtu.be/7qeOCKNM18I>
Tekstiedosto: <https://gen.fi/h6k-8-chet.html>

Kristus kirjaimissa 24, Chet 2, 5.5.2019 (0.36)
AC-tallenne: <https://gen.adobeconnect.com/pq8uqkdui0sc/>
Youtube-video: <https://youtu.be/gwW6wR6DDyA>
Tekstiedosto: <https://gen.fi/h6k-8-chet.html>

Kristus kirjaimissa 25, Chet 3, 12.5.2019 (0.30)
AC-tallenne: <https://gen.adobeconnect.com/p7klxx18kbuu/>
Youtube-video: <https://youtu.be/ETIweXz2TU4>
Tekstiedosto: <https://gen.fi/h6k-8-chet.html>

Kristus kirjaimissa 26, Chet 4/4, 19.5.2019 (0.33)
AC-tallenne: <https://gen.adobeconnect.com/poeyfo8yvq7o/>
Youtube-video: <https://youtu.be/kK6UTg8Uac4>
Tekstiedostot: <https://gen.fi/h6k-8-chet.html>
<https://gen.fi/h6s-pimeydesta-kristuksen-kirkkauteen.html>

H2 חשך chashach (17/111) pimeä

<https://gen.fi/h2-83k.html>

H4A Kirjainten varhaisimmat muodot

<https://gen.fi/h4a-kirjainten-varhaisimmat-muodot.html>

H6K Kirjaimisto

<https://gen.fi/h6k-0-kirjaimisto.html>

H6S Pimeydestä Kristuksen kirkkauteen

<https://gen.fi/h6s-pimeydesta-kristuksen-kirkkauteen.html>

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Hieroglyfit>

1. CHET-KIRJAIMEN HISTORIALLINEN MUOTO

ח כֶּתֶב chet PBH > kreik. Η ἥτα eeta > lat. H

Varhaisimmat tunnetut h-kirjaimen (hepr. chet) muodot:

Proto-Sinaitic eli alku- tai esisiinailainen

Proto-Canaanite eli alku- tai esikanaanilainen

1.1 PIHA

Mistä nämä varhaisimmat tunnetut h-kirjaimet ovat peräisin? Monet tutkijat pitävät ilmeisenä, että seemiläiset eli siinai–kanaanilaiset kirjaimet ovat perineet ulkomuotonsa egyptiläisistä hieroglyfeistä. Hieroglyfinen (kreik. ἱερογλυφικός hieroglyfikos, "pyhä kaiverus") kirjoitus olivat muinaista egyptinkielistä kuvakirjoitusta. Koptin kieli on peräisin tästä vanhasta egyptistä. Koptin kieltä ei enää puhuta, mutta se on käytössä Egyptin koptikirkon liturgisena kielenä (vrt. latina Rooman kirkossa). Puhekielenä käytetään Egyptissä nykyisin arabiaa, joka onkin Egyptin ainoa virallinen kieli.

Varhaisimmat löydetyt seemiläiset kirjaimet on arkeologisesti ajoitettu noin vuoteen 2000 eKr. Löydöt sijoittuvat Egyptiin ja Siinain niemimaalle. Ajatusleikkinä voisi sanoa, että Abrahamin aikana ja hänen kulkureiteillään syntyi maailmanhistorian mullistava aakkoskirjoitus. Siihen asti kirjoitus- ja lukutaito vaati satojen tai jopa tuhansien erilaisten kuva- tai tavumerkkien opiskelua. (Vertaa nykyinen kiinalainen kirjoitus, jossa käytetään tuhansia merkkejä.)

egyptiläinen hieroglyfi "piha, piha-alue (?)"
(mahdollinen esikuva seemiläisen chet-kirjaimen muodolle)

Tämän hieroglyfimerkin muoto muistuttaa selvästi varhaista seemiläistä chet-kirjainta. Kirjainten kirjoitussuunta oli pitkään epävakaa.

Toinen näkökulma on tulkita chet-kirjaimen varhaismuodon kuvaavan aitaa (engl. **fence**). Jos ajattelemme aidalla tai muurilla ympäröityä pihaa, niin silloin nämä kaksi merkitystä, piha ja aita, kuuluvat yhteen.

Piha on hepreaksi chatser (engl. **courtyard**). Chatser-sana tarkoittaa Jumalan kielessä rajoitettua aukeaa aluetta:

חצר חָצֵר chatser mask. fem. (190x, H2559, 1. Moos. 25:16)

1. paimentolaisheimon asuinpaikka eli pihapiiriä tai kylää
2. talon tai rakennuksen ympärillä olevaa pihaa tai aukiota
3. ilmestysmajan tai temppelin esipihaa

Chatser-sanankaksisukuisuus (mask. fem.) saarnaa meille Kristuksen kaksiluontoisuutta: Herramme on täysi Jumala (mask.) ja täysi ihminen (fem.). Ilmestysmajan ja myöhemmin temppelin esipihalla oli sekä pesemiseen käytetty pronssiallas, jota Salomon temppelin aikana kutsuttiin "pronssimerksi", sekä niin ikään pronssista valmistettu polttouhrialtari. Kumpikin on vahva esikuva ja profeetallinen saarna Vapahtajastamme.

1.1.1 PRONSSIMERI

Mutta Hadareserin kaupungeista, Tibhatista ja Kunista, Daavid otti sangen paljon kuparia. Siitä Salomo teetti pronssimeren, pylvää ja pronssikalut. (1. Aik. 18:8)

pronssimeri, vanh. vaskimeri, jam hanchoshet

יָם-הַנְּחֹשֶׁת יַם הַנְּחֹשֶׁת

13 Silloin Jeesus tuli Galileasta Jordanille Johanneksen luokse hänen kastettavakseen.

14 Mutta tämä esteli häntä sanoen: "Minun tarvitsee saada sinulta kaste, ja sinä tulet minun luokseni!"

15 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Salli nyt; sillä näin meidän sopii täyttää kaikki vanhurskaus." Silloin hän salli sen hänelle.

(Matt. 3:13–15)

35 Jaakob ja Johannes, Sebedeuksen pojat, menivät hänen luoksensa ja sanoivat hänelle: "Opettaja, me tahtoisimme, että tekisit meille, mitä sinulta anomme."

36 Hän sanoi heille: "Mitä tahdotte, että minä teille tekisin?"

37 Niin he sanoivat hänelle: "Anna meidän istua, toisen oikealla ja toisen vasemmalla puolellasi, sinun kirkkaudessaasi."

38 Mutta Jeesus sanoi heille: "Te ette tiedä, mitä anotte. Voitteko juoda sen maljan, jonka minä juon, tai tulla kastetuiksi sillä kasteella, jolla minut kastetaan?"

39 He sanoivat hänelle: "Voimme". Niin Jeesus sanoi heille: "Sen maljan, jonka minä juon, te tosin juotte, ja sillä kasteella, jolla minut kastetaan, kastetaan teidätkin;

40 mutta minun oikealla tai vasemmalla puolellani istuminen ei ole minun annettavissani, vaan se annetaan niille, joille se on valmistettu."

(Mark. 10:35–40)

Mutta minä olen kasteella kastettava, ja kuinka minä olenkaan ahdistettu, kunnes se on täytetty! (Luuk. 12:50)

1.1.2 POLTTOUHRIALTTARI

Polttouhrilaki on ensimmäisenä eri uhrilajeista (3. Moos. 1:1–17).

Hepreaksi polttouhri on

עולה [עֹלָה] עוֹלָה ola fem. (286x, H5656, 1. Moos. 8:20)

Ola-polttouhri tarkoittaa ylöspäin nousemista eli korkeuteen kohoamista. Polttouhrin savu nousi konkreettisesti kohti taivasta, se on kohti Jumalaa. Samalla se kertoo esikuvallisesti meille Herramme astumisesta helatorstaina kirkkauden valtakuntaan.

Abelin ja Kainin uhrien yhteydessä on usein piirretty kuva, jossa Abelin uhrisavu nousee pystysuoraan ylöspäin (korkeapaine), Kainin uhrisavu matelee maata pitkin (matalapaine). Tämä suoraan kohti taivasta nouseva savu kertoo polttouhrin hepreankielisen nimen luonteen. Golgatan mäellä ristinpuu kohottaa Uhrin kohti taivasta.

Syynä polttouhrin ensimmäisenä mainitsemiseen on se, että se oli Israelin kansan elämässä epäilemättä tärkein uhri. Syntisen ja langenneen ihminen oli lähes-

tyttävä Herraa synti- ja vikauhrin kautta, mutta näitä uhreja seurasi aina polttouhri, kuten myös kaikkia muitakin uhreja. Polttouhri kuului kaikkiin uhritoitumuksiin. Polttouhri voitiin antaa myös omana erillisenä vapaaehtoisena uhrina.

Polttouhri toimitettiin esipihalla olevalla vaski- eli pronssialttarilla. Tuli ei saanut tuolla alttarilla koskaan sammua, ei päivällä eikä yöllä. Pronssialttaria kutsuttiinkin polttouhrialttariksi. Polttouhri oli myös kokonaisuuhri, se poltettiin kokonaisuudessaan kaikkine osineen polttouhrialttarilla.

Polttouhrin tuojalle luvataan, ”että Herran mielisuosio tulisi hänen osaksensa” (3. Moos. 1:3), polttouhri ”on oleva otollinen” (j. 4) ja on ”suloisesti tuoksuva uhri Herralle” (j. 9). Tällaisia mainintoja ei ole synti- ja vikauhrien kohdalla. Polttouhri onkin saarnaamassa meille Herramme Jeesuksen elämän ja työn mieluisuutta Isän edessä.

Synti- ja vikauhri kirkastaa meille sitä vihan ja rangaistuksen ankaruutta, minkä Vapahtajamme otti meidän puolestamme ristillä vastaan. Polttouhri taas näyttää meille Pojan elämän ja sovitustyön ihanuuden, Jeesuksen kuuliaisuuden hyväksytyksi tulemisen ja otollisuuden, Luoja edessä.

1.2 AITA

Usein chet-kirjaimen muoto yhdistetään suoraan merkitykseen "aita". Kreikkalaisessa eeta-kirjaimessa (H η), josta myös meidän käyttämämme latinalainen H-kirjain on peräisin, on helppo nähdä juuri aidan tolpat ja niiden välissä sitova poikkipuu. Kreikkalaiset perivät kirjaimensa foinikialaisilta n. 1200 eKr. Kirjoitussuunnan muuttumisen kautta varhaisseemiläiset kirjaimet vain käännettiin kulkemaan vastakkaiseen suuntaan eli kierrettiin 180 astetta.

Foinikialaiset kirjaimet ovat käytännössä samat kuin muinaisheprean kirjaimet, joilla suurin osa tai mahdollisesti jopa kaikki VT:n heprealaiset tekstit on alkuun kirjoitettu. Nykyinen heprealainen kirjaimisto on lainattu pakkosiirtolaisuuden aikana ja sen jälkeen arameasta (ns. aramealainen neliökirjoitus).

Aita tarkoittaa rakennelmaa, joka erottaa sekä estää läpi kulkemisen ja yhteyden. Heprean tärkein synti-sanue (chata) liittyy myös tähän. Sananjohdollisesti chet-kirjain ja chata-synti kuuluvat samaan sanueeseen.

חַיִת חֵיִת chet fem. PBH chet-kirjain,
"muusta alueesta erotettu piha", "aita"

חַטָּא chata j. (371x) mennä harhaan:

suunnistaa harhaan, ampuu ohi, tehdä syntiä, rikkoa

Synti on aita, joka estää yhteyden niin Jumalan ja ihmisen välillä, ihmisten kesken kuin myös lopulta rikkoa ihmisen ja muun luomakunnan välisen yhteyden. Synti on vihollisuutta Jumalaa ja hänen työtään kohtaan.

חַטָּא חֵטְא chet mask. (33x) synti, "harhaan meneminen, rikkominen"

Kristus tuli murtamaan ja maahan hajottamaan tämän yhteyttä estävän aidan ja muurin eli väliseinän.

Sillä hän on meidän Rauhamme, hän, joka teki molemmat yhdeksi ja purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden,
15 kun hän omassa lihassaan teki tehottomaksi käskyjen lain säädöksi-
sinensä, luodakseen itsessensä nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi,
tehden rauhan,
16 ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat Jumalan kanssa ris-
tin kautta, kuolettaen itsensä kautta vihollisuuden. (Ef. 2:14–16)

Tässä Efesolaiskirjeen kohdassa väliseinä tarkoittaa konkreettisesti myös Jerusalemin temppelissä ollutta pakanoiden ja (juutalaisten) naisten esipi-
han välistä muuria.

2. CHET-KIRJAIMEN SEEMILÄINEN NIMI

Chet-kirjaimen muoto viittaa joko pihaan tai aitaan. Mutta entä kirjaimen seemiläinen nimi? Mitä se tarkoittaa?

חַיַּת חַיָּת chet fem. PBH chet-kirjain

Kirjainten seemiläiset nimet eivät välttämättä suoraan johdu niiden taustalla olevista egyptiläisistä hieroglyfeistä, joista niiden ulkomuoto eli kirjoitusasu ilmeisesti on lainattu.

Kaikki heprean sanat palautuvat kolmikirjaimisiin (Isä, Poika, Pyhä Henki) sanajuuriin. Mitkä ovat chet-kirjaimen kolme juurikirjainta? Vaihtoehtoja ovat ainakin seuraavat:

√חַיָּה חַיָּה chaja v. (283x, H2292) elää, parantua, herätä henkiin

√חַתָּה חַתָּה chata v. (4x, H2723) ottaa, viedä pois, kerätä, koota

√חתן חַתָּן chatan v. (31x, H2735) ympärileikata: solmia avioliitto

√חתת חַתָּת chatat v. (57x, H2741) murtua, pelätä

√נחת נַחַת nachat v. (10x, H4931) tulla alas, laskeutua, painaa alas, hyökätä

3. LUKU 8

3.1 MERKKIEN SAMANKALTAISUUS

Lukuarvona chet tarkoittaa lukua kahdeksan. Luvun kahdeksan ja alkuseemiläisen chet-kirjaimen välillä on hauska yhdenmuotoisuus:

☐ Proto-Canaanite eli alku- tai esikanaanilainen chet-kirjain

3.2 YLÖSNOUSEMUKSEN JA KASTEEN SYMBOLI

Kahdeksan on kristikunnassa Kristuksen ylösnousemuksen eli uuden luomisviikon symboli: Kristus nousi kuolleista uuden luomisviikon ensimmäisenä päivänä eli vanha viikko mukaan lukien viikon kahdeksantena päivänä. Jo Justinus Marttyyri (n. 100–165) on näin opettanut. On myös huomattu, että Kristuksen ylösnousemus tapahtui kahdeksantena päivänä hänen saapumisestaan Jerusalemiin.

Pentti Lempiäinen otsikoikin kirjassaan "Lukujen symboliikka nolasta miljoonaan" (WSOY 1995) luvun kahdeksan "uudistumisen ja uuden alkamisen luvuksi". Nooan arkissa oli kahdeksan ihmistä, jotka olivat esikuvia ylösnousemuksesta ja uudesta elämästä uudessa maailmassa.

Sillä myös Kristus kärsi kerran kuoleman syntien tähden, vanhurskas väärien puolesta, johdattaaksensa meidät Jumalan tykö; hän, joka tosin kuoletettiin lihassa, mutta tehtiin eläväksi hengessä, 19 jossa hän myös meni pois ja saarnasi vankeudessa oleville hengille, 20 jotka muinoin eivät olleet kuuliaiset, kun Jumalan pitkämielisyys odotti Nooan päivinä, silloin kun valmistettiin arkkia, jossa vain muuttamat, se on kahdeksan sielua, pelastuivat veden kautta.

21 Tämän vertauskuvan mukaan vesi nyt teidätkin pelastaa, kasteena – joka ei ole lihan saastan poistamista, vaan hyvän omantunnon pyytämistä Jumalalta – Jeesuksen Kristuksen ylösnousemuksen kautta,
 22 hänen, joka on mennyt taivaaseen ja on Jumalan oikealla puolella; ja hänen allensa ovat enkelit ja vallat ja voimat alistetut.
 (1. Piet. 3:18–22)

Kahdeksankulmainen kastemalja on kirkkotaiteessa ja arkkitehtuurissa kuvannut uudestisyntymistä ja ylösnousemusta. Marttyyrien haudat rakennettiin ylösnousemuksen toivossa kahdeksankulmaisiksi. Marttyyrien kuolemaa onkin kutsuttu verikasteeksi.

Vai ettekö tiedä, että me kaikki, jotka olemme kastetut Kristukseen Jeesukseen, olemme hänen kuolemaansa kastetut?

4 Niin olemme siis yhdessä hänen kanssaan haudatut kasteen kautta kuolemaan, että niin kuin Kristus herätettiin kuolleista Isän kirkkauden kautta, samoin pitää meidänkin uudessa elämässä vaeltaman.

5 Sillä jos me olemme hänen kanssaan yhteenkasvaneita yhtäläisessä kuolemassa, niin olemme samoin myös yhtäläisessä ylösnousemuksessa,

6 kun tiedämme sen, että meidän vanha ihmisemme on hänen kanssaan ristiinnaulittu, että synnin ruumis kukistettaisiin, niin ettemme enää syntiä palvelisi;

7 sillä joka on kuollut, se on vanhurskautunut pois synnistä.

8 Mutta jos olemme kuolleet Kristuksen kanssa, niin me uskomme saavamme myös elää hänen kanssaan,

9 tietäen, että Kristus, sitten kuin hänet kuolleista herätettiin, ei enää kuole: kuolema ei enää häntä vallitse. (Room. 6:3–9)

3.3 KREIKANKIELISEN JEEBUS-NIMEN LUKUARVO

Kreikankielisen Jeesus-nimen lukuarvo on 888 eli kolminkertainen kahdeksikko:

Jeesus, kreik. Ἰησοῦς (Jeesuus) 888 (24 x 37)
 (10 + 8 + 200 + 70 + 400 + 200 = 888)

3.4 KAHDEKSANNEN PÄIVÄN YMPÄRILEIKKAUS

Jeesus ympärileikattiin Mooseksen lain ja sitä seuraavan juutalaisen käytännön mukaisesti kahdeksantena päivänä:

Sukupolvesta sukupolveen ympärileikattakoon jokainen poikalapsi teidän keskuudessanne kahdeksan päivän vanhana, niin hyvin kotona syntynyt palvelija kuin muukalaiselta, keneltä tahansa, rahalla ostettu, joka ei ole sinun jälkeläisiäsi. (1. Moos. 17:12)

Kun sitten kahdeksan päivää oli kulunut ja lapsi oli ympärileikattava, annettiin hänelle nimi Jeesus, jonka enkeli oli hänelle antanut, ennen kuin hän sikisi äitinsä kohdussa. (Luuk. 2:21)

3.5 IISAIN KAHDEKSAS POIKA

Kuningas Daavid oli Iisain kahdeksas poika. Herra kutsuu Pyhän Hengen täyttämää Messiasta Daavid-nimellä.

Minä olen löytänyt Daavidin, Palvelijani, olen voidellut hänet Pyhällä Öljylläni. (Ps. 89:21)

3.6 LUKU KAHDEKSAN PSALMEISSA

Psalmissa 119 jokaisella heprean kirjaimella alkaa kahdeksan jaetta.

Psalmeja säestettiin kahdeksankielisillä (tai -kulmaisilla) soittimilla (Ps. 6:1).

Ps. 118:8 Raamatun keskimmäisin jae
(594 + 594 = 1188 Raamatun luvut ennen ja jälkeen Psalmia 118)

Psalmit kuuluttavat ylösnousemusta ja uutta taivaselämää.

3.7 KAHDEKSANPÄIVÄINEN LEHTIMAJANJUHLA

Lehtimajanjuhla kesti kahdeksan päivää.

34 "Puhu israelilaisille ja sano: Tämän seitsemännen kuun viidentenätoista päivänä on lehtimajanjuhla Herran kunniaksi; se kestää seitsemän päivää.

35 Ensimmäisenä päivänä pidettäköön pyhä kokous; älkää silloin yhtäkään arkiaskareta toimittako.

36 Seitsemänä päivänä tuokaa uhri Herralle. Kahdeksantena päivänä olkoon teillä pyhä kokous, ja tuokaa uhri Herralle; se on juhla kokous, älkää silloin yhtäkään arkiaskareta toimittako. (3. Moos. 23:34–36)

3.8 SYNTI

Lukuun kahdeksan kätkeytyy myös synti (chet, aita): lisätään jotakin omavanhurskasta tai ihmistekoista Kristuksen täydellisen pelastusteen päälle. Luku kahdeksan muistuttaa meitä myös siitä, että Kristus tehtiin käärmeeksi ja synniksi meidän puolestamme.

21 Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi. (2. Kor. 5:21)

Synti tulee esiin myös Jumalan Sanaan tehtävissä lisäyksissä. Niistä puhuu Raamatun neljänneksi viimeinen jae (Ilm. 22:18):

18 Minä todistan jokaiselle, joka tämän kirjan profetian sanat kuulee: Jos joku panee niihin jotakin lisää, niin Jumala on paneva hänen päälensä ne vitsaukset, jotka ovat kirjoitetut tähän kirjaan;
19 ja jos joku ottaa pois jotakin tämän profetian kirjan sanoista, niin Jumala on ottava pois sen osan, mikä hänellä on elämän puuhun ja pyhään kaupunkiin, joista tässä kirjassa on kirjoitettu. (Ilm. 22:18–19)

3.9 SUUREMPI TÄYDELLISYYS

Toisaalta jos verrataan täydellisyyden lukua seitsemän ja lukua kahdeksan, niin ajatus voi kulkea myös toiseen suuntaan: kahdeksan on vielä enemmän täydellisempi kuin seitsemän. Ja kun sitten siirrytään viimeiseen ja suurimpaan kokonaislukuun (9), niin silloin kohdataan jo ajan ja iankaikkisuuden raja.

3.10 MUITA HUOMIOITA

1. Kahdeksan (2 x 4) on ilmansuuntien lukumäärä: pääilmansuunnat (itä, etelä, länsi, pohjoinen) ja väli-ilmansuunnat (koillinen, kaakko, lounas, luode).
2. Shakki- ja tammipelilaudat: 8 x 8 ruutua
3. Äärettömän merkki

Ääretöntä ilmaiseva merkki ∞ voidaan myös ymmärtää luvuksi "makaavaksi" kahdeksikoksi. Kahdeksikon voi piirtää ilman, että nostaa kynää paperista, ja sen piirtämistä voi jatkaa äärettömiin.

4. CHET TANACHISSA

Chet-kirjaimen esiintyminen Toorassa

H6K Kirjaimisto

<https://gen.fi/h6k-0-kirjaimisto.html>

Ensimmäinen Tanachin (Heprealainen alkukielinen VT) chet-kirjain on toisen jakeen sanassa "pimeys" (choshech):

חֹשֶׁךְ mask. (80x, H2702, 1. Moos. 1:2) pimeys

H2 חשך chashach (17/111) pimeä

<https://gen.fi/h2-83k.html>